

Vaasan korkeakoulu
Rehtori Ilkka Virtanen

**Alustus Eduskunnan valtionvarainvaliokunnan vieraillessa Vaasan korkeakoulussa
12.8.1988.**

Vaasan korkeakoulussa on juuri päättynyt 20. lukuvuosi. Yksityisenä kauppakorkeakouluna perustetun korkeakoulun toimiala on vähitellen laajentunut niin, että tällä hetkellä korkeakoulussa harjoitetaan tutkimusta ja annetaan opetusta kauppatieteissä, humanistisissa tieteissä (kielitieteet) ja yhteiskuntatieteissä (hallintotieteet). Perustutkinnoissa sisäänotto on 360 uutta opiskelijaa vuodessa (ekonomin tutkintoon 260, filosofian kandidaatin tutkintoon 70 ja hallintotieteiden kandidaatin tutkintoon 30). Opiskelijoiden kokonaismäärä syksyllä 1988 on hieman yli 2000. Kokopäivätoimista henkilökuntaa on n. 200, joista opetus- ja tutkimustehtävissä n. 120. Professorin ja apulaisprofessorin virkoja on 29. Korkeakoulu toimii omassa kiinteistössään Raastuvankatu 29-33:ssa sekä sen lisäksi vuokratiloissa ympäri kaupunkia (vuokratiloja yhteensä 8 eri toimipisteessä).

Perusvoimavarat

Vuodesta 1987 voimassa ollut korkeakoululaitoksen uusi kehittämislainsäädäntö painottaa monissa kohdin tuloksellisuutta korkeakoulujen toiminnassa. Tuloksellisuus on keskeinen kriteeri mm. kohdistettaessa korkeakouluille uusia ns. erityisvoimavaroja. Toisaalta samassa lainsäädännössä todetaan, että edellytyksenä tuloksellisuuskriteerin täysimääräiselle käyttöönotolle on saattaa korkeakoulut opetuksen ja tutkimuksen perusedellytysten, ns. perusvoimavarojen, osalta yhdenvertaiseen asemaan. Vanha, vuonna 1986 päättynyt kehittämislaki ei tällaista yhdenvertaista asemaa kyennyt aikaansaamaan.

Vaasan korkeakoulu on yksi niistä yksiköistä, joiden kohdalla perusvoimavarojen minimitasokin on monin kohdin saavuttamatta. Selvin osoitus tästä on Korkeakouluneuvoston OPM:n toimeksiannosta laatima Korkeakoulujen perusvoimavaraselvitys. Perusvoimavaraselvityksen jo valmistuneessa ensimmäisessä osassa suoritetaan valtakunnallinen vertailu seuraavien voimavaratarpeiden osalta: professorien ja apulaisprofessorien virat (P-virat selvityksessä), muut opettajien virat (mukaan lukien tuntiopetus), kulutusmäärärahat, laitemäärärahat. Selvityksen tulos osoittaa, että Vaasan korkeakoululla on laitemäärärahamenttia lukuun ottamatta huomattavia puutteita eri tyyppisistä perusvoimavaroista. P-virkosten ja kulutusmäärärahojen osalta korkeakoulun tarpeet luokitellaan valtakunnallisesti merkittävimmiksi. Muun henkilökunnan (opetusta ja tutkimusta avustava henkilökunta, hallintohenkilöstö) osalta perusvoimavaraselvitys ei ole vielä valmistunut. Esitettyjen laskentaperusteiden nojalla on kuitenkin selvää, että myös tältä osin tullaan löytämään vakavia määrällisiä puutteita Vaasan korkeakoulun perusvoimavaroissa.

Vaasan korkeakoulun keskeisenä tavoitteena onkin näiden perusvoimavarojen saaminen em. selvityksessä esitetyle valtakunnalliselle tasolle. Kuluvan vuoden budjetti toi jo eräiltä osin selvää kohennusta tilanteeseen ja Opetusministeriön esitykset ensi vuodeksi antavat toivoa kehityslinjan jatkumisesta. Riittävä perusvoimataso loisi samalla myös paremmat edellytykset erityisvoimavarojen saannin ehtona olevalle tulokselliselle toiminnalle ja sitä kautta kaikkinaiselle korkeakoulun kehittämiselle.

Uutta tutkimusta ja koulutusta

Vahvistetun toiminta- ja taloussuunnitelmansa mukaan Vaasan korkeakoulu pitää tärkeimpänä uutena toimintasuuntanaan koulutusta ja tutkimusta, jossa taloudellinen ja tekninen tietämys ovat yhdistetysti mukana. Kuluvana vuonna tämä toiminta pääsee alkuun. Korkeakoulu on saanut tämän vuoden budjetissa tietotekniikan ja tuotantotalouden professorien virat. Ensimmäiset 30 opiskelijaa on juuri valittu vastaavaan nimikkeisiin koulutusohjelmiin. Koulutusohjelmat johtavat profiililtaan uudenaikaiseen ekonomin tutkintoon. Tulevista uusien koulutusohjelmien ekonomista on suunnitteluvaiheessa käytetty epävirallista työnimeä teollisuusekonomi. Nimi kuvastaa tavoitteita kouluttaa ekonomia, joilla taloudelliseen osaamiseen liitetyn tekniikan perusasioiden, teollisten tuotantoprosessien ja materiaalivirtojen sekä modernin automaatio- ja tietotekniikan tuntemuksen ansiosta on aiempaa paremmat mahdollisuudet toimia myös teollisuusympäristössä, yhteistyössä insinöörien kanssa. Uuden koulutuksen käyntiinlähden turvaaminen ja vakiinnuttaminen vaativat korkeakoululta huomattavan henkisen ja aineellisen panostuksen usean lähivuoden ajan. Korkeakoulu pyrkii myös edelleen kehittämään tätä koulutussuuntaa mm. erilaisten yhteistyömallien avulla (teknilliset oppilaitokset).

Uudisrakentaminen

Alussa todetuista tietyistä puutteista huolimatta Vaasan korkeakoulu on kuitenkin kasvanut ja laajentunut siinä määrin, että korkeakoulun omat tilat Raastuvankadulla ovat käyneet auttamattoman pieniksi. Tilanpuute on toistaiseksi onnistuttu ratkaisemaan väliaikaisilla vuokratiloilla, jotka samalla kuitenkin ovat johtaneet toiminnan hajaantumiseen ympäri kaupunkia (syksyllä 1988 jo 8 eri pisteeseen).

Tilaongelma on saanut periaatteessa myös pitkän tähtäimen ratkaisunsa, kun Vaasan kaikille korkeakouluyksiköille on ryhdytty suunnittelemaan uusia toimitiloja Vaasan Palosaarelle. Korkeakoulun uudisrakentamisen suunnittelu on edennyt tontin valtiolle lunastamisen, arkkitehtikilpailun ratkaisun, maankäyttösuunnitelman hyväksymisen ja ensimmäisen rakennusvaiheen perustamissuunnitelman vahvistamisen kautta esisuunnitelman teon asteelle. Palosaaren ensimmäiseen vaiheeseen sisältyvät mm. pääosa opetustiloista, kauppatieteelliset ja hallintotieteiden laitokset, hallintovirasto, laskentakeskus ja ruokala. Rakennushankkeen etenemisessä on viimeisen vuoden aikana tapahtunut sekä myönteistä että kielteistä kehitystä. Hankkeen perustamissuunnitelma on pitkän odotuksen jälkeen vahvistettu. Suunnitelma on vahvistettu Vaasan korkeakoulujen rakentamisen neuvottelukunnan esittämässä muodossa ja on siten korkeakoulun toiveiden mukainen.

Opetusministeriö on myös sisällyttänyt hankkeen toteuttamisen vuosien 1989-92 toiminta- ja taloussuunnitelmaansa, valitettavasti kuitenkin vasta vuosille 1991-92. Rahoituksen myöhentäminen edelliseen vastaavaan suunnitelmaan (vuodet 1989-91) verrattuna on ollut korkeakoululle luonnollisesti pettymys. Vuosille 1991-92 ajoittuva I vaiheen rakentaminenkin jo edellyttää uusien väliaikaistilojen löytymistä ja saamista korkeakoulun käyttöön, hankkeen edelleen viivästyminen olisi toiminnan kannalta jo kohtalokasta. Korkeakoulu on esittänyt ensi vuoden budjettiin 2.5 mmk:n suurista määrärahaa esisuunnitelman jälkeisen yksityiskohtaisen rakennussuunnittelun käynnistämiseksi ja toteuttamiseksi. Näin voitaisiin osaltaan turvata hankkeen pysyminen edes myöhennyksessä aikataulussaan.